

BENE ZOLTÁN (1973) Szeged

BENE ZOLTÁN

Azazel vigyora

Rossz és (sajnos) javíthatatlan szokásom, hogy túlságosan ragaszkodom tárgyakhoz. Amikor három-négyévente tönkremegy a kávéfőzőm, hetekig lelki beteg vagyok, mire sikerül kötődésemet a sebesen (ugyanakkor nagy körültekintéssel) vásárolt új gépezetre átsugározni. Valahányszor a számítógépemet cserélnem kell (pontosan az ötödiknél tartok), úgy gyászolok, mintha közeli hozzátartozómat veszítettem volna el. Most például erősen aggódom, mert a laptopomat javítják. Állítólag nincs komoly baja, az akkumulátor rakoncátlanodik, ma reggel adtam szervízbe, holnap délután mehetek érte, mégis emészttem magam. Hovatovább szorongok. Talán azért alakult így, mert időtlen idők óta egyedül élek. Már amennyiben Azazelt, a sisakos kaméleont nem számolom. Márpedig számolom, tehát valótlanságot állítottam az imént. Azazellel, a kaméleonnal élek – így helyes. Egy szállítmányozási cégnél dolgozom, a humánerőforrás-osztályon. Az olyanokat, mint én, régen munkaügyi-nek hívták, manapság háeres a nevünk. Sosem voltam nő, olykor hosszabb-rövidebb kapcsolatokba bonyolódom, többnyire vagy még házias, vagy frissen elvált hölgyekkel. Nem így akarom, így alakul. Távlati terveimben egészen más szerepelt hajdan: család, azaz asszony, gyerek. Csakhogy mindig úgy járok a távlati tervekkel, ahogy a szocializmusban az öt éves tervvel járt apám brigádja a kábelgyárban: folyton alulteljesítem. Lassan megtanulok tervek, pláne távlati tervek nélkül élni, egyik napról a másikra. Viktor Pelevinnél olvastam egyszer, hogy a vonat előremegy, de egész idő alatt mégis egy talpfa felé halad, amely semmiben sem különbözik az előzőtől. Így élek magam is. Igyekszem nyári szabadságtól nyári szabadságig ütemezni az életem. Tavaly Észak-Olaszországban jártam, idén Spanyolországba készülök. Azazel nélkül. Őt a szomszédasszonyom gondozza majd. Naponta átjön, kicseréli a vizét, ad neki enni (élő rovarokat és lárvákat helyez el a sajátos kialakítású etetőedényében, amiből azok nem képesek kiszabadulni, a kaméleon viszont a nyelvével ki tudja halászni őket), duruzsol hozzá, talán még dudorászik is, holott Azazel ki nem állhatja, ha dudorásznak neki. Ezt azonban az asszonyság nem tudja. Ez is a mi titkunk. A kettőnké, a kaméleoné meg az enyém. Olyankor szoktuk megvitatni az efféle titkainkat, amikor Azazel esténként a vállamon pihen meghitten, és szelíden figyel az arcom.

Nem tudom nem észrevenni, hogy nem úgy kezdtem ezt a levelet, ahogy az iskolában tanították. Kivált nem úgy, ahogy a főiskolán. Minden bizonnyal azért, mert nem hagyományos levelet írok, és nem is motivációsat – ugyan ki a fenét motiválnék? Meg aztán ilyen sokat kézzel évek óta nem írtam. Megerőltető. Igaza van Baudolinónak: *lofag ge nehez az iras minden uiam bele saidula*. Nehéz kenyér lehetett az írnoké, kétség sem fér hozzá. No, de ha állandóan mellébeszéllek (márpedig feszt ezt teszem), attól csak még nehezebb lesz. Valamiféle valamást körmölök, az az igazság. Leginkább gyónásnak nevezném. Bár eleddig soha életemben nem gyóntam. Magam sem tudom, miért nem.

Úgy másfél hónapja véletlenül összefutottam egy régi barátommal, valaha egy osztályba jártunk általános és középiskolába egyaránt. Megkeseredett, elégedetlen ember lett belőle, ez hamar kiviláglott a beszélgetésünkből, amit a Rózsafa nevű italmérésben folytattunk.

– Nincsenek már céljaim – jelentette ki a harmadik feles után, arról azonban, hogy hol siklott félre az élete, nem nyilatkozott. Tulajdonképpen föl sem tudom idézni, miről társalogtunk. A régi időket idézgettük, a közös ismerősökről birtokolt információinkat cseréltük ki, egyebek szóba sem kerültek. Egyszerűen nem létezett más témánk, semmiféle közös érdeklődés nem mutatkozott az említettek kivül. Ettől a fölismeréstől lehangolódtam. Hazafelé baktatva elhatároztam, hogy változtatok.

Már másnap beiratkoztam egy amatőr színjátszó csoportba. Abban bíztam, ott barátokra lelek. Mert a régi cimborával folytatott beszélgetés mindekenélőtt arra ébresztett rá, legnagyobb hiányt ezekből szenvedem. A színház, a színjátszás mindig érdekelt, középiskolás koromban diákszínjátszóként mérsékelt sikereket értem el. Ezúttal azonban csalódnom kellett. Elég volt néhány próba, hogy ráébredjek, ez a szubkultúra nem az én világom.

– A színész szótára egyetlen szóból áll – magyarázta a rendezőnk hazafelé menet (egy környéken lakunk), a csípős éjjeli szélben –, és ez a szó így hangzik: Én! Azért kezdtem amatőrökkel, hogy visszataláljak a gyökerekhez... Hát... Attól tartok, nincs visszaút.

Számomra volt. Azazel és a magányom. Föl is hagytam legott a színészetet. Föladtam helyette egy hirdetést, amelyben társat keresek spanyolországi nyaraláshoz. Nőneműt. Arra jutottam, legfőképpen mégsem a barátok, hanem a társ hiányzik az életemből, a valódi társ: egy nő, akiből idővel asszony válik. Csakhogy a hirdetésre többnyire ribancok válaszoltak. Aki nem rima volt, az ronda vagy olyan egyszerű, akár a faék. Újra lelombozódtam.

Akkor ismerkedtem meg a lánnyal. Valódival, aki nincs és nem is volt férjénél soha. Gyakornoknak vették föl a főnökeim, mellém osztották be. A harmadik napon együtt ebédeltünk, a negyediken elhívott moziba. Különös érzéssel töltött el az invitáció, soha nem történt még ilyen velem. Addig mindig én kértem a nőket, tartsanak velem erre vagy arra a filmre. A világ viszont változik, és magasról tojik arra, hogy én nehezen alkalmazkodom. Az utolsó filmkockákra mindazonáltal nem emlékszem, mert akkorra vadul, önfeledten csókolóztunk. Mozi után a lány hazakísért.

– A szüleimmel lakom – magyarázta.

Megtörtént, aminek meg kellett történnie. Hogy miért kellett, azt nem tudom, de a mondat jól hangzik, számos filmben hallottam, nemegy regényben olvastam. Ezért írtam le most. S talán azért is, mert ha ilyen mondatokat használok, azzal arra utalok, mindenfajta döntés valamiféle magasabb szférában születik, nekem nincs benne részem. Egyszer olvastam egy esszét a szabad akaratról és az eleve elrendelésről, abban fejtegettek hosszasan, tucatnyi oldalon keresztül ilyen-olyan elméleteket a felelősségről és Európáról. Abban a manapság igen divatos, sejtelmes kijelentésben, miszerint „okkal történik minden”, meg a „nincsenek véletlenek” toposzában voltaképpen Európa és a nyugati civilizáció tagadása foglaltatik. Európa és a nyugati civilizáció ugyanis az egyén felelőssége nélkül alapjait veszti, márpedig ha a szabad akaratot tagadjuk, és minden egyes cselekvésről azt állítjuk, egy magasabb erő (Isten, Sors, Párkák) forgatókönyve szerint zajlik, akkor megkérdőjelezzük az egyén felelőssége mellett a döntési potenciálját is, vagyis az igazságszolgáltatáson kívül a demokráciát – magát a választás lehetőségét. Az eszszé, persze, sokkal bonyolultabban taglalta a kérdést, és az sem kizárt, hogy valamit (netán az egészet) félreértettem, nagyjából azonban (legalábbis nekem) erről szólt. Ha nem a szabad akaratom, hanem a sors kegye vagy tréfája alakítja az életem, akkor az erkölcs és a felelősség fogalmai értelmüket veszítik. Ez kényelmes ideológia. A bűn nem az én bűnöm többé, a siker viszont lehet még az én érdemem, amennyiben valamiért (véltetően kiválóságom által) rászolgáltam a sors nagylelkűségére. És így tovább. Bárcsak magamévá

tehetném ezt a praktikus hozzáállást...! – De ha nem térek vissza a tényekhez, kiserken a vér a körmöm alól...

Hét napig tartott a felhőtlen, boldog románc a lánnyal. Jókat beszélgettünk idegen országokról és szokásokról, filmekről és színdarabokról, kellemes vacsorákat költöttünk el, és szinte mindig együtt aludtunk. Kivétel nélkül nálam. Az egyik reggel aztán arra ébredtem, a kedvesem nincs mellettem az ágyban. A ruháit megtaláltam a fotelba hányva, őt magát viszont sehol. Pucéran csak nem mehetett sehová, gondoltam, ugyanakkor nem voltam biztos abban, nem hozott-e magával váltás ruhát előző nap vagy máskor. Mindenesetre ijedten öltözködtem, hevenyészve mostam fogat, fésületlenül rohantam dolgozni. Közben hívogattam telefonon, ám a vonal csak sípolt, a készüléke ki volt kapcsolva. Mire beérkeztem, őt már benn találtam a munkahelyünkön. Először szemrehányó pillantásokat lövellt felém, aztán félrefordította az arcát. Nem fogadta a köszönésemet sem.

– Szemét vagy – sziszegte, mikor mellé botorkáltam, s íziben faképnél is hagyott, mielőtt bármit haboghattam volna. Nem értettem semmit. A sírás kerülgetett, a szívem kalapált, a tüdőm zihált, a beleim görcsbe rándultak, el kellett rohannom a mellékhelyiségbe, könnyíteni magamon. Egész délelőtt élőhalottként ténferegtem, egymás után ittam a híg kávékat az automatából, tövig rágtam a körmeim, miközben a toalettre mászkáltam, kerültem a kollégáim tekintetét.

– Cefetül másnapos lehet – súgtak össze a hátam mögött.

Délután a másik gyakornokunk látogatott meg az irodában. Szintén nő, csak nem a vonzó fajtából való; a száraz kóró kifejezés jutott az eszembe, amikor csak ránéztem.

– Nem tudod, miért haragszik, ugye? – szegezte nekem a kérdést, miután behúzta maga mögött az ajtót. Hülye képet vághattam, mert fölvihogott. Meglepett, hogy egyáltalán tud a kapcsolatunkról.

– Nem – nyögtem.

– Ha megmagyaráznám, bolondnak néznél – somolygott, azzal magamra hagyott. Szerintem élvezte az egészet. A nyomoromat. Saját beavatottságát. A savanyú pofámat.

Írtam egy e-mailt a kedvesemnek, aki már talán nem is volt a kedvesem. Bocsánatot kértem, bármit követtem is el. Nem kaptam választ. Óránként küldtem újabb leveleket, eredménytelenül. Lógó orral, magamba zuhanva bandukoltam haza munka után. Minden reményem semmivé foszlott. Megfordult a fejemben, hogy leiszom magam a sárga földig, veszek egy üveg pálinkát, és egy hajtásra lehúszom, égesse a torkomat és süsse ki belőlem a gyötrelmet, mégsem tettem. Ahhoz sem maradt erőm.

A lány a lakásomban várt. Kínjaim között el is felejtettem, hogy két nappal korábban adtam neki kulcsot. A szívem hevesebben vert, amint megpillantottam, de mielőtt szóra nyithattam volna a szám, elém lépett, megfogta a kabátomat a mellrészén, közel húzta az arcom az arcához, és minden szót úgy préselt elő magából, ahogyan a csaknem üres tubusból a fogkrémet:

– Én sáskává változom, ha az a férfi, akivel szeretkezek, más nőre gondol az aktus közben.

És én, bármilyen hihetetlenül hangzott, azonnal elhittem a szavait. Nem dermedtem le, nem nevettem föl, nem rándult gúnyos fintorba az ábrázatom. Mert az előző éjszaka valóban megjelent a fejemben a főnök titkárnője, a cégnél dolgozó férfiak vágyának titokzatos tárgya, miközben szerelmeskedtünk. Már a végén tartottunk, s utána nyomban mély álomba zuhantam. És reggel a lány hült helyét találtam csupán az ágyamban, míg a ruhái maradéktalanul ott heverték a lakásomban, ahogyan arról már beszámoltam. A lehetetlennek is lehet logikája. Miként ebben az esetben.

– Elhiszem – suttogtam. – És a bocsánatodat kérem.

Elengedte a grabancomat.

– Veszedélyes így élni – mondta. – Az életemet kockáztatom. Míg egy sáska-testbe zárva hazajutottam, ezerszer meghalhattam volna.

– Megérttem.

Levettem a kabátom, fölakasztottam a fogasra, kikötöttem a cipőmet, kiléptem belőle, beoldalogtam a nappalimba. A kanapéra ültünk, hosszú, kínos némaság telepedett a lelkünkre. A szoba ajtaja fölött szép hálót szőtt egy pók, légy vergődött benne. Én is vergődtem. Jézus jutott eszembe. Mondott valamit arról, hogy gondolatban megkívánni más feleségét és képzeletben paráználkodni vele ugyanolyan bűn, mintha a valóságban tenné az ember. Mivel különb az, amit én tettem? Hogyan lehet ezt jóvátenni?

Nyomasztó némaságban lebegtünk, akár haltetem a víz felszínén.

– Nem is érdekel, miként változok vissza? – kérdezte a lány.

Bután bámultam rá. Tényleg eszembe se jutott. Azon tipródtam magamban, miként engeszteljem ki, hogyan bizonyítsam be neki, hogy megbízhat bennem, hogy többé soha nem kalandoznak el a gondolataim az intim pillanatokban.

– Nagyjából fél óráig tart a metamorfózis, utána újra emberré válok – árulta el. – De annyira utáltalak, hogy muszáj volt hazamennem.

– Iszonyatos! – nyögtem.

Ismét hosszú szünet következett. A lány fölállt, kiment a vécére. Hallottam, ahogy csobog a vizelete. Utána a tartályból zubogó vizet hallottam. Majd a kézmosás neszeit. Cudarul éreztem magam. És idegenül. A saját lakásomban. Ő közben kiment a konyhába, megnyitotta a csapot, teleengedte a vízforralót. Ő motozott, az óra tiktakolt. Pár perc múlva egy-egy bögre teával tért vissza a kanapéra.

– Azt hiszem, nem avatlak be, ha az a hülye barátnőm nem állít be hozzád – szölt a forró italt kortyolgatva, a lábait maga alá húzta.

– Szóba se álltál volna velem?

– Azt terveztem – bólogatott. A bögréjét óvatosan helyezte le a dohányzóasztalra, az enyém mellé.

– Beláthatod, hogy az életemmel játszom.

Beláttam, hogy így van.

– Agyontaposhatnak, megmérgezhethetnek, lecsaphatnak, akár egy legyet. Nem is beszélve a ragadozókról.

Az utolsó szavakat olyan kacéran ejtette, hogy a döbbenet, amit addigi kijelentései keltettek bennem, minden átmenet nélkül tomboló vággyá alakult. Hirtelen minden egyéb megszűnt, csak a testben zajló kémiai folyamatok maradtak, ezekre szűkült a világ. Egymásra néztünk, kiszáradt a szánk...

Nem részletezem. Szerelmeskedtünk.

Amikor magamhoz tértem jóleső, kielégült szendergésemből, senki nem feküdt mellettem. Ijedten ugrottam föl, izmaimban a *déjà vu* rettenetével. A ruhái a földön heverték, szanaszét. Azonnal a telefonom után nyúltam. Ez alkalommal kicsöngött – a saját konyhámban. Ott hevert a Huawei az asztalon, zümmögött és egy néhány évvel korábbi slágert játszott elszántan.

A lány, akibe szerelmes akarok lenni, sehol.

Azóta sem találom.

Senki sem hallott felőle.

A rendőrség eltűnt személyként kezeli, a szülei pszichológushoz járnak. A barátnője, cégünk másik gyakornoka úgy néz rám, akár egy gyilkosra. Majd fölnyársal azzal a savósínű szemével. Pedig nekem enélkül is lelkifurdalásom van. Nem vagyok biztos abban, hogy utolsó szeretkezésünk alkalmával nem villant-e be egy fél pillanatra valamelyik másik nő arca, alakja, aurája, szelleme. Nem vagyok, nem lehetek már biztos semmiben.

Már csak azért sem, mert Azazel tekintete is megváltozott. Valahányszor kiveszem a terráriumból, és a vállamra ültetem, már nem szelíden figyel, mint régen, sokkal inkább gúnyosan pislog rám, és a szája szélét nyalogatja hosszú, izmos nyelvével. Előbb-utóbb bele fogok ebbe bolondulni.

És van itt még valami. Magamnak is alig merem bevallani, hogy azon a délutánon, amelyiken a lány, akit szerettem, eltűnt, a terrárium fedele félig nyitva állt. Talán én felejtettem úgy, talán a kedvesem húzta félre, míg engem várt, aztán megfélekedezett róla, talán a sors keze által keletkezett a rés, a lényegre tekintve édesmindegy. Az sem kizárt, hogy rosszul emlékszem, és az üveg fedőlap mindvégig a helyén volt. Az azonban vitathatatlan, hogy Azazel más szemmel néz rám. Amiképpen az is, hogy a szerelmem eltűnt. Ezek tények.

Ezeket kellett meggyónnom. Ezek azok az események, amelyeket kimetszettem az életemből, mint orvos a rákos szövetet. Most vizsgálódhatnék. Nagyító lencséjére helyezhetném a metszeteket, kísérletezhetnék velük, kutakodhatnék gyógymód után. Nem lesz hozzá erőm. Az ujjaim elhaltak, az agyam üres, a szívem nehéz. Azazel hulló-fizimiskáján mintha csúfondáros vigyor suhanna át. Mintha tudná, hogy hiába próbálkozom, a metszetek visszamásznak majd belém, ezeket a lapokat cafatokra fogom tépni és a szemétre vetem. Mintha tudna mindent...

